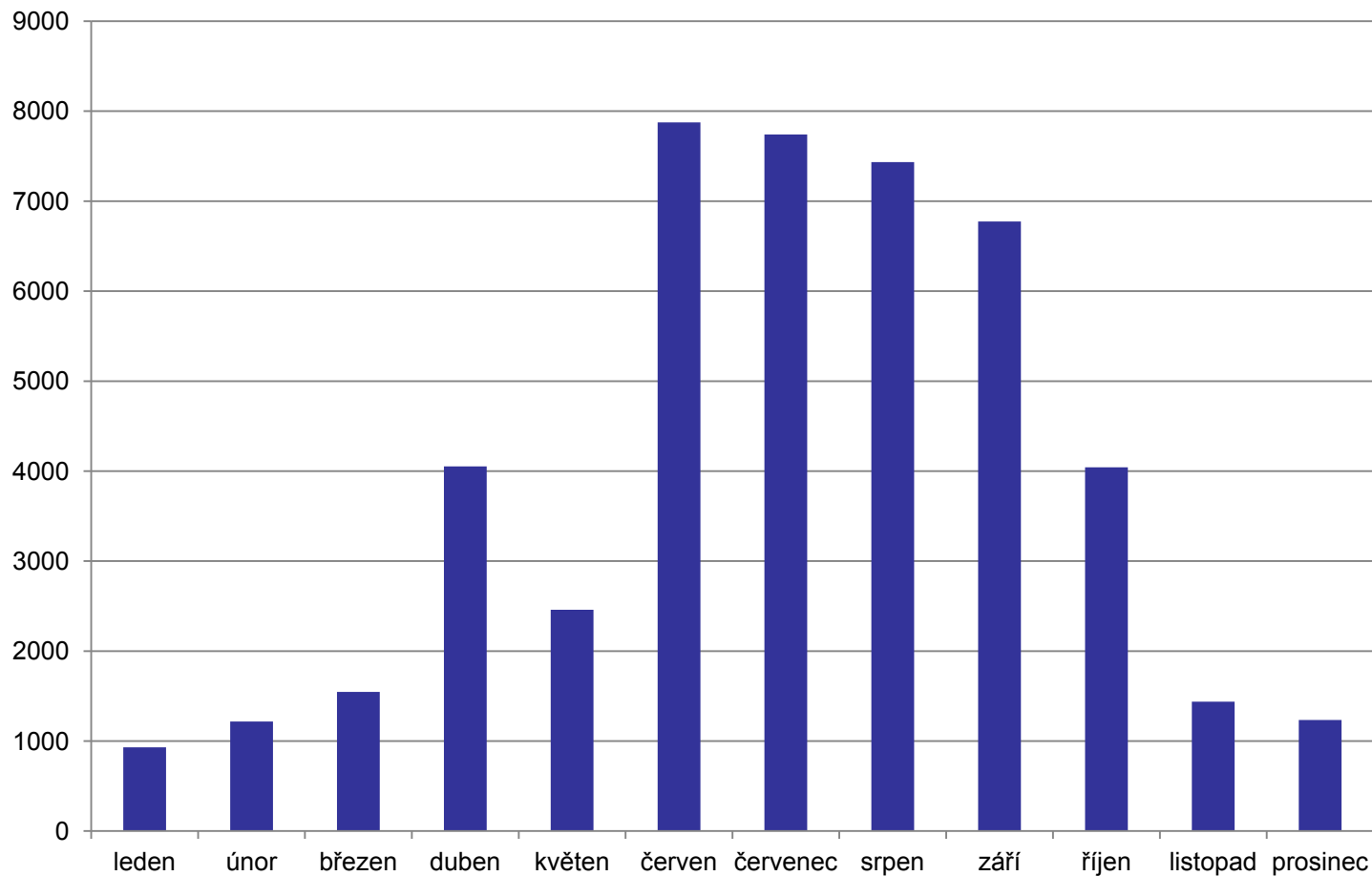

Sňatky podle měsíců

Co snižuje riziko rozvodu v prvních 10 letech manželství?

- Vysokoškolské vzdělání (x maturita) – 13 %
- Stejně náboženství partnerů (x ateisté) – 14 %
- Nerozvedení rodiče - 14 %
- Věk 25 let a více při svatbě (x méně než 18)
– 24 %
- Narození dítěte později než 7 měsíců po svatbě
- 24 %
- Průměrný roční příjem nad 25 tis. dolarů – 30 %

Jak se změnila americká rodina?

BY THE NUMBERS: CHANGES OVER TIME

Americans who want
3 or more children

1936
64%

NOW
34%

Americans who want
0, 1, or 2 children

1936
34%

NOW
56%

Number of marriages with a white
wife and an African American husband

1970
41,000

NOW
317,000

Number of hours
per week husbands
do housework

1965
4.4

NOW
9.7

Percentage of children
under age 18 who live
with both parents

1970
85%

NOW
70%

Number of cohabitating couples

1970
523,000

NOW
6,200,000

Percentage of white
Americans divorced

1970
3.1%

NOW
11.1%

Percentage of African
Americans divorced

1970
4.4%

NOW
12.4%

Average age of
first-time bride

1970
21

NOW
27

Women ages 20-24
who have never married

1970
35%

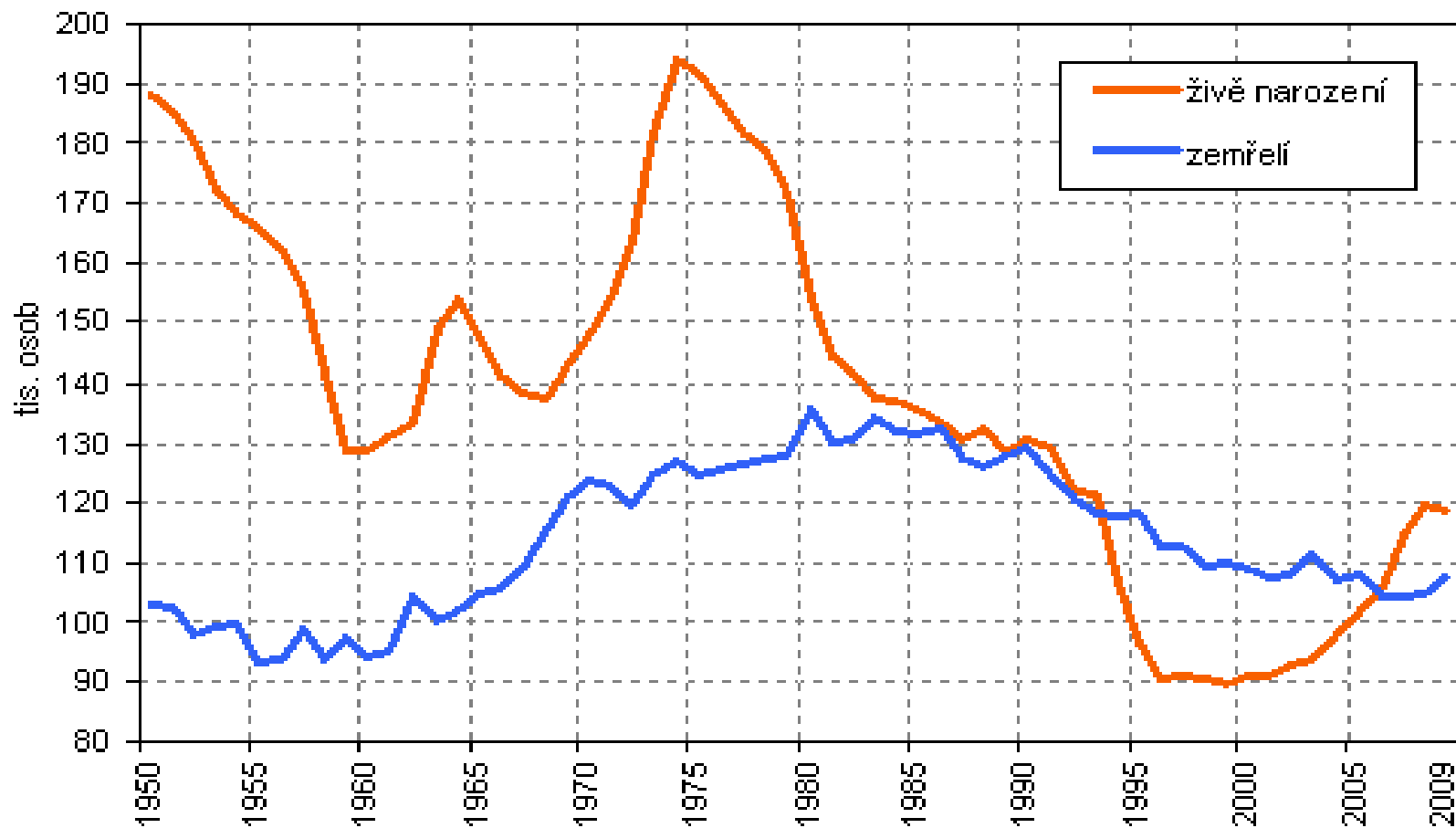
NOW
77%

Česká rodina

- Zpoždění oproti ev. vývoji, které se rychle vyrovnává
- Od rodiny, v níž se generace překrývaly k rodině, která je v každé generaci zakládána znovu
- Neolokalita
- Růst počtu domácností s jedním dospělým, zejména mladých, růst bezdětných (singlovství jako životní styl)
- Tradiční hodnoty, konzervativní postoj k rodičovství i manželství

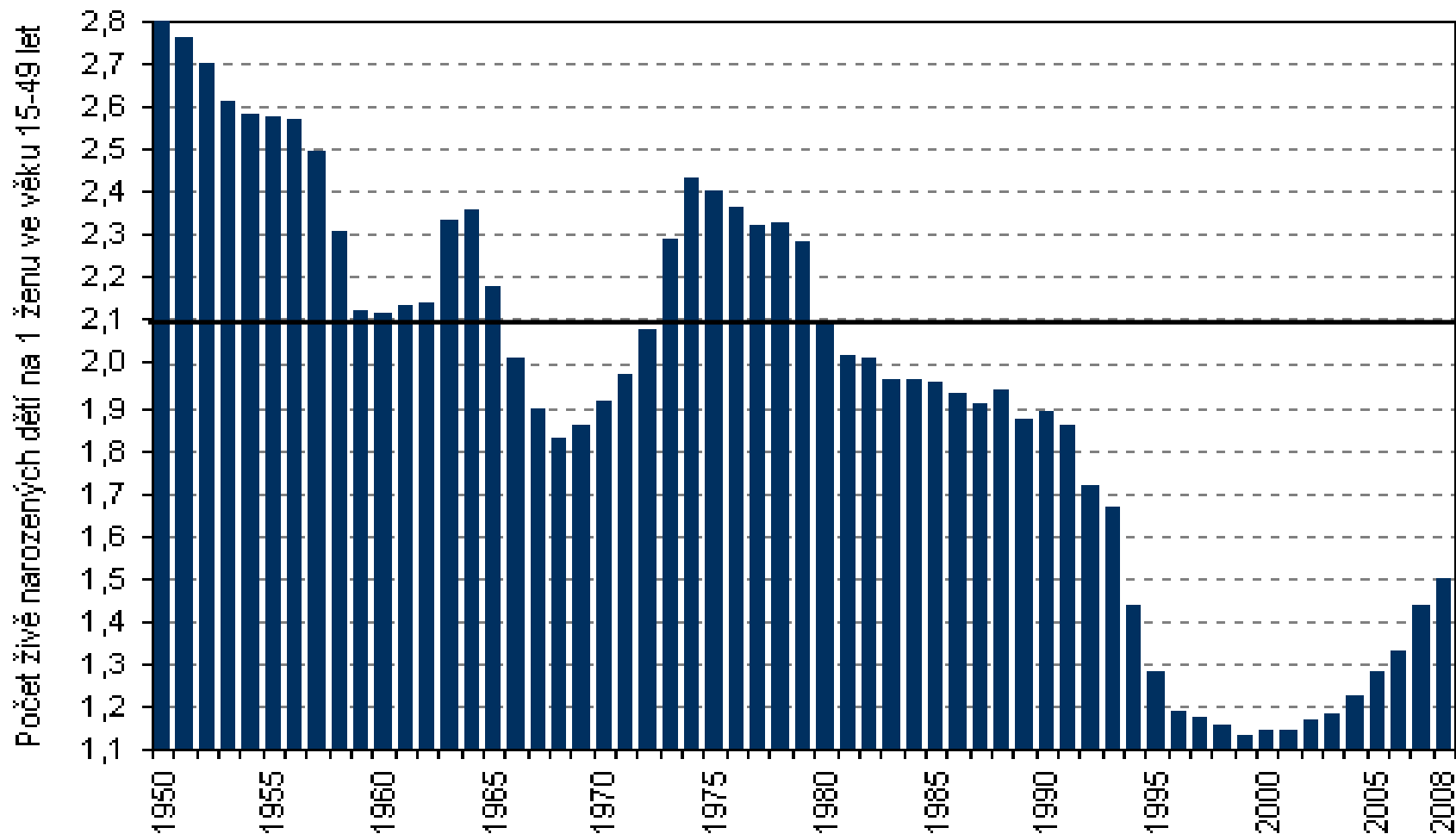
1. Nízká porodnost

Narození a zemřelí v letech 1950-2009

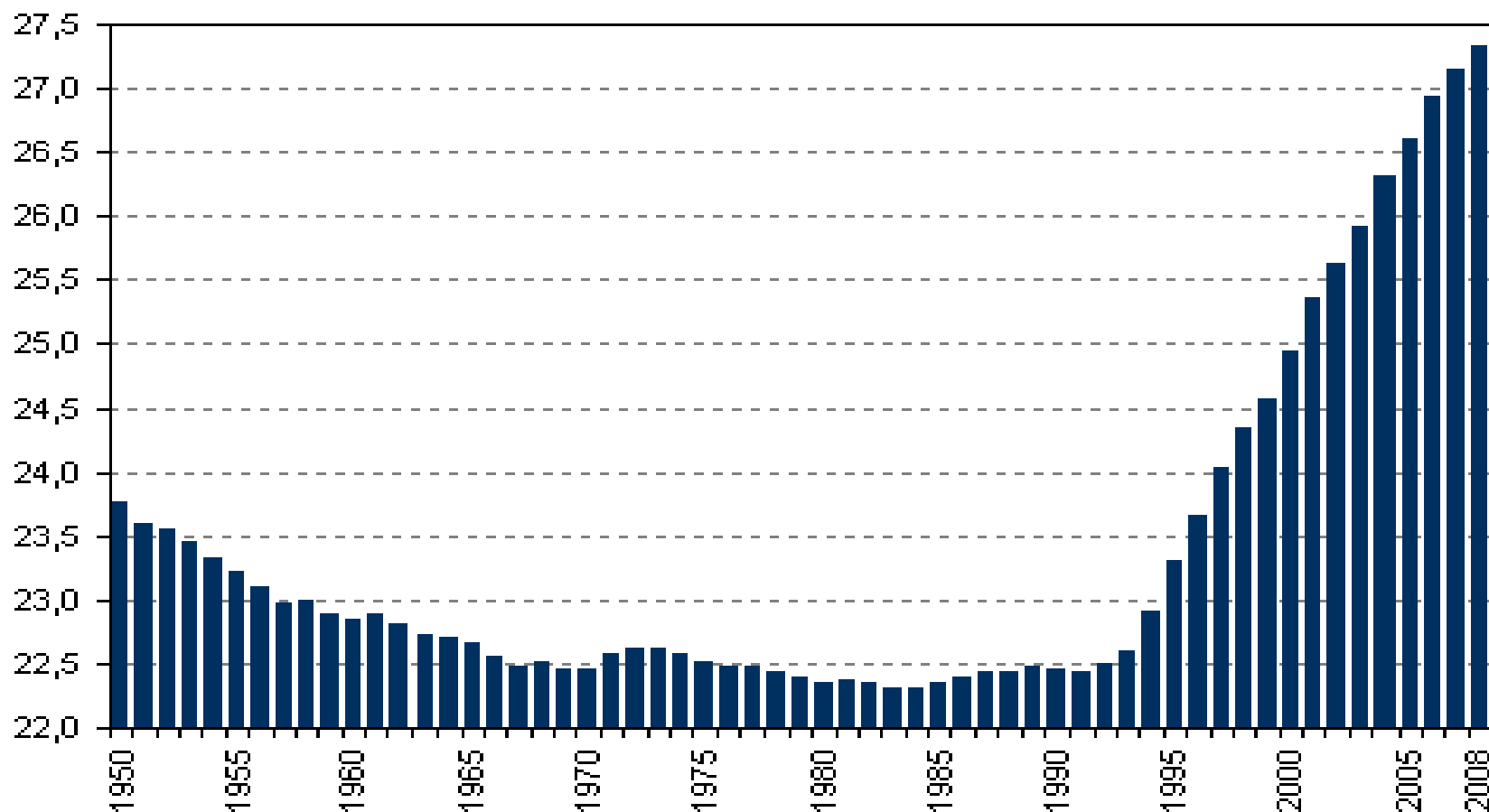
Nízká porodnost

Úhrnná plodnost v letech 1950-2008

2. Odkládání rodičovství do vyššího věku

Průměrný věk žen při narození 1. dítěte v letech 1950-2008

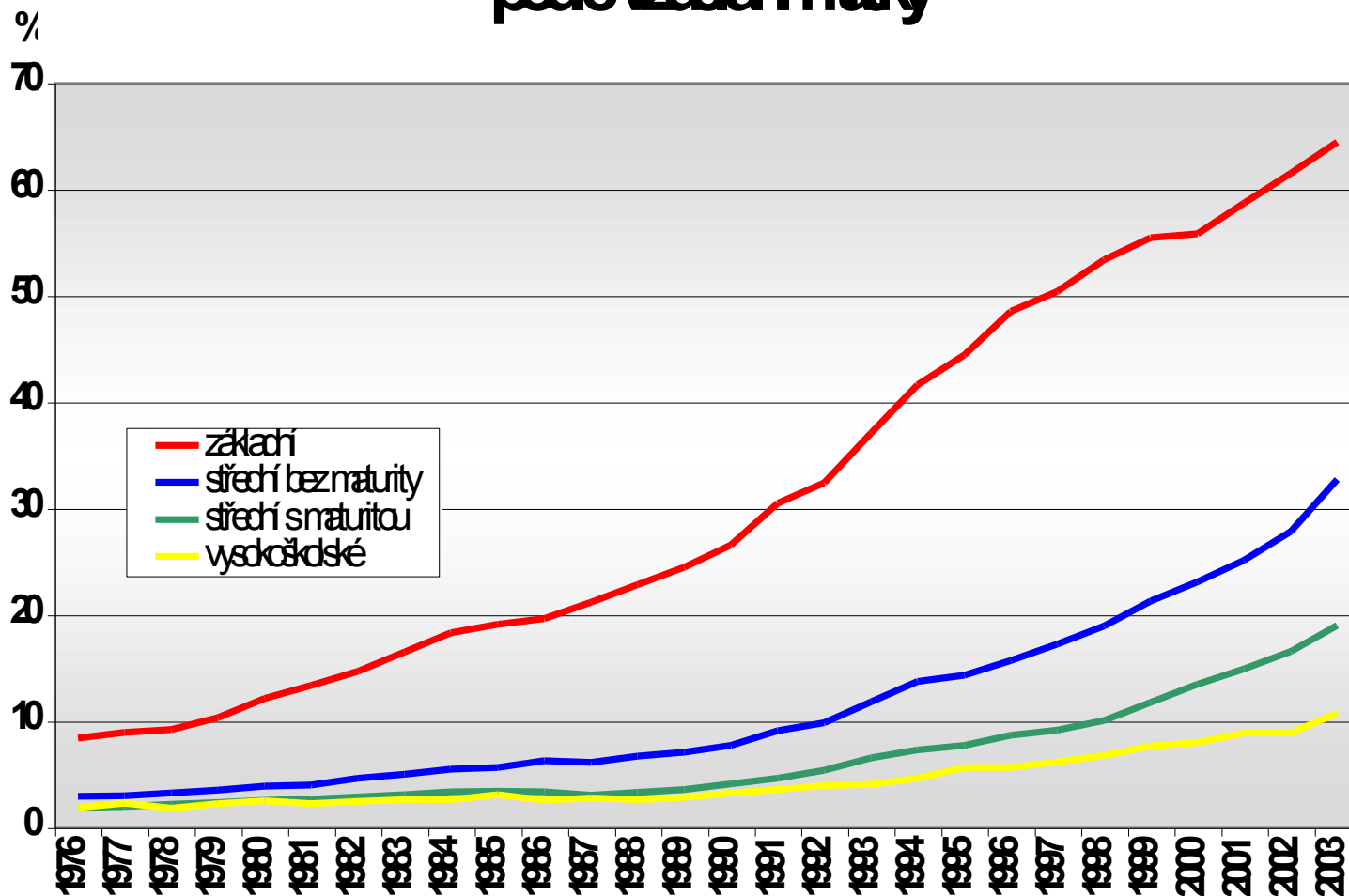

3. Stárnutí populace

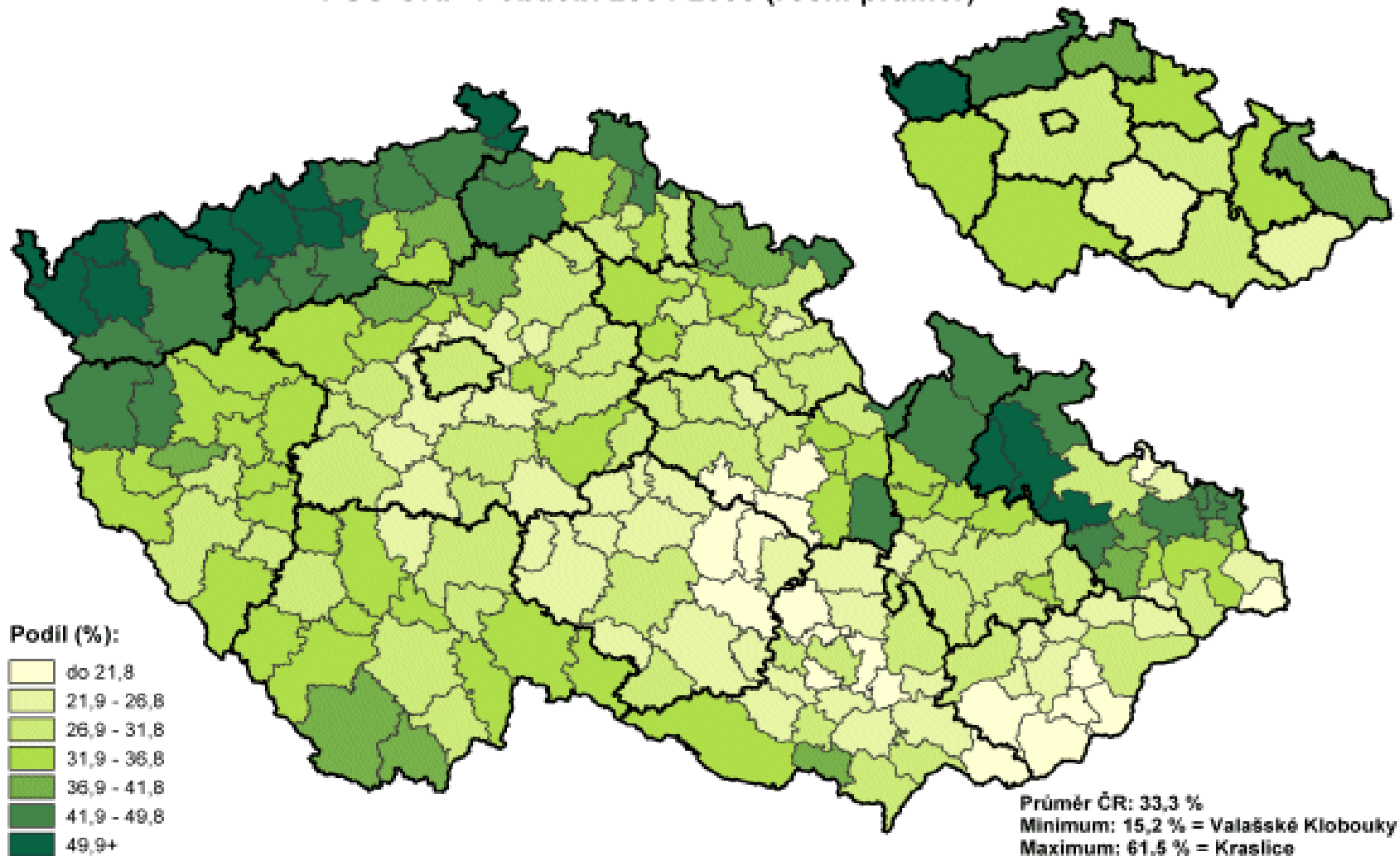
4. Vysoký podíl dětí narozených mimo manželství

Podíl živě narozených mimo manželství na narozených celkem podle vzdělání matky

Liberální nebo anomická hypotéza

Podíl narozených mimo manželství z živě narozených celkem
v SO ORP v období 2004-2008 (roční průměr)

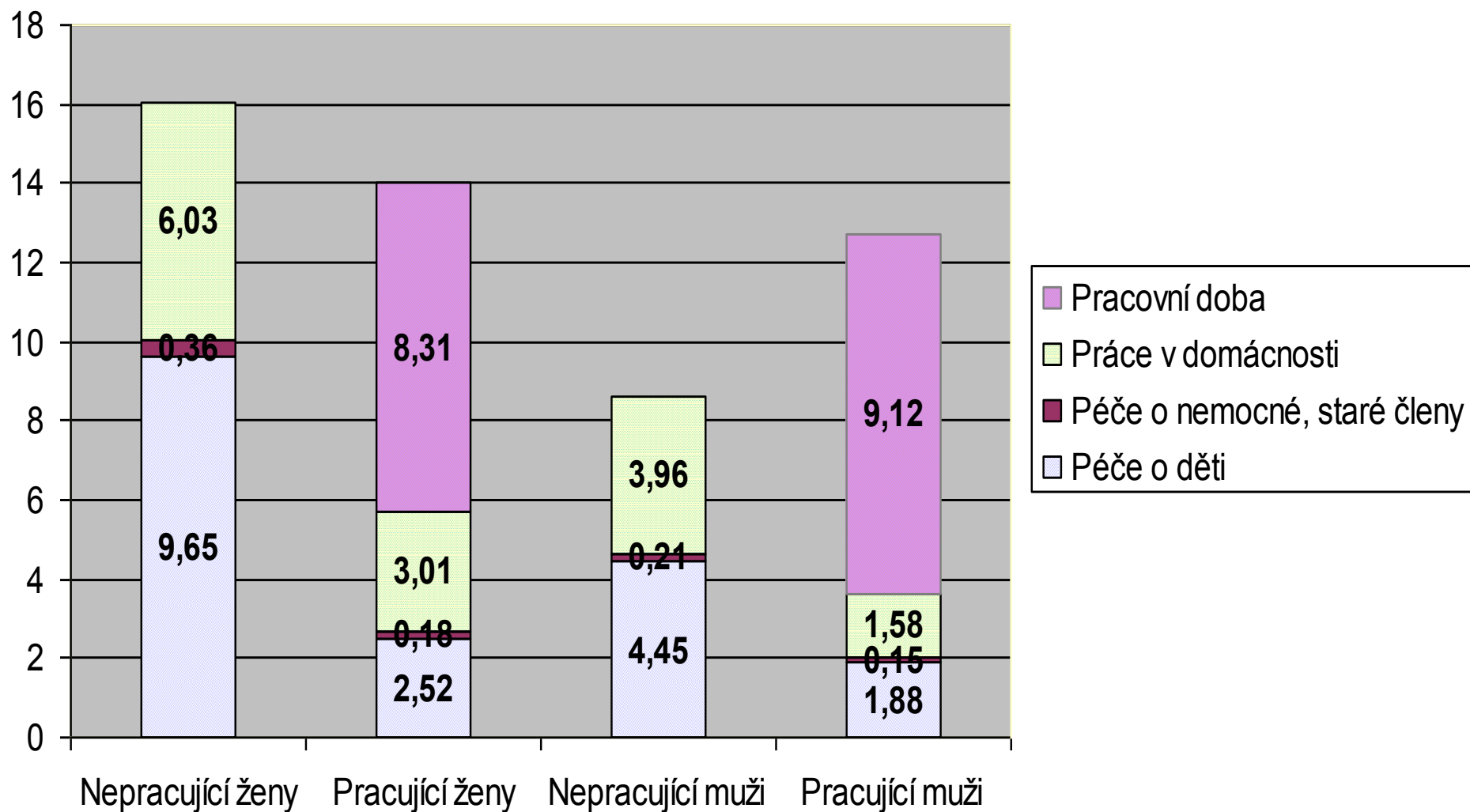
5. Výrazná vazba plodnosti a jiných demografických ukazatelů na vzdělání

6. Konzervativní hodnoty a dělba práce

Práce v domácnosti

- Nejde jen o výkon, ale o definování a uznání
- Správa domácnosti + domácí práce
- Ženy je stále vykonávají mnohem více bez ohledu na jejich participaci ve veřejné sféře – „druhá směna“ žen

Denní objem práce v českých rodinách s dětmi do 18 let (Bierzová, 2006)

Vysvětlení

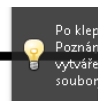
1. Teorie racionálního chování - každý se zaměřuje na tu aktivitu, ve které dosahuje nejvyšší efektivity
2. Teorie relativních zdrojů - každý z partnerů se snaží minimalizovat svůj podíl na méněcenné práci v domácnosti, lépe se to daří tomu, kdo má lepší vzdělání, prestiž, výdělků (platí jednostranně)
3. Genderová teorie - ženy i muži jsou socializováni do různých rolí, žena jako hospodyně, muž jako živitel (ještě posíleno rodičovstvím, kdy žena zůstává v domácnosti)

6. Konflikt produkce x reprodukce (Chtějí české ženy rodit, nebo pracovat?)

- Česká rodina jako dvojpříjmová, nestabilita rodiny a vysoký počet žen v čele jednorodičovských domácností
- Minimální dostupnost částečných pracovních úvazků a diskriminace žen na trhu práce
- Kritický nedostatek zařízení pro péči o děti a jejich provozní limity
- rostoucí vzdělanost a význam práce v životě žen
- postavení žen na trhu práce ovlivňuje jejich rozhodnutí mít/nemít děti

Jak je ve vašem životě důležitá práce?

q1_1 Důležitost práce (Řádková %)		EVS 2008			
		Práce			
		velmi důležitá	dosti důležitá	ne příliš důležitá	vůbec ne důležitá
Celkem		43%	39%	10%	7%
Pohlaví	muž	45%	38%	9%	8%
	žena	42%	40%	11%	6%
Věk	18-29	28%	47%	14%	11%
	30-44	58%	36%	4%	1%
	45-59	53%	39%	6%	3%
	60+	35%	35%	18%	13%
Vzdělání	základní	28%	41%	15%	16%
	vyučen(a)	44%	38%	11%	7%
	SŠ	44%	43%	9%	4%
	VŠ	59%	35%	6%	1%

Když stát podporuje rodinu, prospěje to rodině?

- *McDonald (2000) upozorňuje na to, že míry porodnosti zůstaly nejvyšší paradoxně v těch vyspělých zemích, kde je v současnosti největší podíl porodů realizován mimo manželství a kde zároveň nacházíme relativně vysoké míry zaměstnanosti žen.*
- *Castles (2003) či Esping-Andersen (1999) poukazují na to, že ve důležité roli ve vztahu mezi relativně vyšší zaměstnaností žen a relativně vyšší porodností hrají právě politiky umožňující lepší balancování pracovního a rodinného života.*
- Dánsko, Švédsko, Nizozemí, Finsko a Velká Británie - vysoká úroveň zaměstnanosti žen (pohybující se mezi 66 % ve Velké Británii a 72 % v Dánsku) a zároveň i relativně vysoká míra úhrnné plodnosti (mezi 1,7 v Nizozemí až 1,8 ve Finsku a Dánsku)
- Řecko, Itálie, Polsko nebo Španělsko, poměr pracujících žen ve věku 15-64 let nedosahuje ani 50 % (v Itálii a Řecku 45 %, ve Španělsku 48 %), velice nízké míry úhrnné porodnosti (mezi 1,24 v Polsku a 1,34 ve Španělsku).

Evropský rok rovných příležitostí (2007)

Výroky tehdejšího premiéra M. Topolánka

"Žena se může svobodně rozhodnout nemít děti a věřím tomu, že bude mít naprosto stejné uplatnění jako muž."

"Pokud se žena rozhodne věnovat roli, ke které ji určila příroda, tak není diskriminována."

7. Vysoký počet dětí žijících v ústavních zařízeních

a malý respekt k dětským právům obecně

- **Počty dětí v ústavních zařízeních (resort MPSV, MŠMT, MZ):**
  - celkem – cca 21 až 22 000 dětí,
  - zařízení pro osoby se zdravotním postižením – cca 11 až 12 000,
  - školská zařízení (dětské domovy, výchovné ústavy, diagnostické ústavy) – 7 000 až 7 500,
  - zdravotnická zařízení (kojenecké ústavy, dětské domovy pro děti do 3 let) – cca 1 800
- **Neexistence dětského ombudsmana**
- **Segregace dětí ve školství**

K dnešní krizi rodinného života

- Individualistické hodnoty
- Práce odvádí rodiče od dětí do zaměstnání
- Emancipace a „vzpoura žen“
- Manželství je pouhou smlouvou

Úvaha o dnešních dívkách

- Divím se lidem, kteří jsou nespokojeni s dnešními dívkami a mají proti nim spoustu námitek. Říkají opovržlivě, že dnešní mladé dámy jsou samý sport, kavárna, biograf, auto a cigareta, ale vařečku prý berou do ruky obráceně. Sportem zhrubly a pozbyly něžné ženskosti. Chodí dlouhými kroky, místo aby půvabně cupitaly.
- (....) Jestli si někdo myslí, že mladá žena bude špatnou matkou proto, že umí řídit vůz a že ve dvaceti letech vyhrála na lyžích alpskou kombinaci, tak snad jakživ neviděl mladou mámu nad kolébkou. Co jsou všechny světové rekordy proti tomu, když máte malé děťátko!
- Snad někdo namítne, že jsou případy, kdy mateřská láska nedovede přehlušit spoustu ostatních zájmů, které si mladá žena do manželství přinesla a pro které své dítě zanedbává. (...)